

שנה שניה

חוברת שלישית (יא)

קולות

ירחון

תכן:

כפירות (שירים) - - מ. טשודנר	בעקבות אבי החסידות - בר טוביה
על אהבת אלהים - - יעקב ביהם	יום לאדני (פואימה) המשך - -
אדם באהל - - מכאל שטרנברג	- - - אהרן צייטלין
על היהדות הפולנית (ב) - -	על ענוי אדם - - א. שטיינמאן
- - - יעקב בורגשטיין	אשה - - - מכאל גרובר
על יעבץ - - רפאל דנישבסקי	בניולי אמן... - - מ. לוין
מכתב על ה"תרבות" - א. שטיינמאן	גלגל העולם - - ברכיה הנקדן

תרפ"ד

ורשה

בהוצאת „קולות“ נמצאים למכירה:

- א. חוברות „קולות“ א-י
ב. ספרים - א. שטיינמאן
ג. מאמרים -
ד. שירים - מ. טשודנר
ה. ספרי אחד הרבנים המרגישים: היהדות תחרות; האסונה הסהורה וחדת
ההמונית; כנסת ישראל ומלחמת הגויים.

חוברות „קולות“ נמצאות למכירה:

- בפולניה: „תרבות“, ורשה, גרניצ'נה 9, ואצל כל מרס.
באנגליה: מ. אפטייקר
42 Beaumont Square, Mille end London E 1
באמריקה: „הסתדרות עברית“
New-Jork, N. Y. 169 East Brodway.
ג. גילמאווסקי
c/o Dr. Albert Slutski 54 East 118 th street New-Jork
(מקבל חותמים ומודעות בשביל „קולות“) Telephone: Harlem 4807
בארגנטינה: מ. א. בייגיל
(Federación Sionista) ombu 535 Buenos-Aires.
י. ל. גורליק
Buenos-Aires Ecuador 1523
ברומניה: חיים גרוסמאן
Rumania Bukowina, Woskautl, H. Grossman.
ישראל זמורה
I. Zmoira str. Benes Curcan, 44 Botosani, (Romania).

כתובת ההוצאה:

I. Lipkin, dla „Koloth“, Warszawa, Nowolipie 50, m. 27.

לעניי המערכת: בשביל א. שטיינמאן

בעקבות אבי החסידות

כלפי המשיחים לישראל

כל בוחל בחיי יום יום, כל חולם חלום בישראל נודד בערבות רוסיה, פולניה והונגריה מצא במשך מאה שנה ומעלה את הדרך כבושה לפניו, הלא זאת הדרך שמובילה אל כת שבתי צבי לסניפיה ולספיחיה. כאן נמצאה הבאר היחידית אשר ממנה ישקו את הנפשות ההוזות הצמאות והנכספות אל עלמות רחוקים נצלמים נוהרים בנהירא עילאה. ופה היה מעון בת המלכה. עולימתא שפירתא נוגה ונחמדה, שמשכה אחריה בחבלי קסם בעבותות אהבה כל איש לבב בישראל. התנועה המשיחית שהתחוללה בעקב שבתי צבי מלאה את כל המאה החמישית לאלף הששי ולא פסקה גם אחרי כן עד שיצאה ברובה מחוץ לתחום והנתר ממנה מבפנים נבלע כתנועת החסידות מיסודו של רבי ישראל בעל שם טוב.

ואולם לפני מיסד החסידות עצמו עמדה השאלה הגדולה והחמורה: לאן? אל הבאר שמבפנים, או אולי, אל הזרמים היוצאים חוץ? וקשה מזו אם אתה אומר החוצה—הרי כאן כמה שבילים ואיזה מהם יכשר? ואם אתה אומר להשאר מבפנים—הרי אף פה אין הדרך יחידה כבר ואיזוהי אפוא הדרך הישרה שיבור לו האדם?

ברי היה רק דבר אחד: תנועת שבתי צבי נתכונה לגאול את הכלל ואת היחיד רק באמצעות הכלל; ואולם גאולת הכלל לא נתקמה והיחיד נשאר ערום ועריה ורעה לו עתה אלף מונים משהיה קודם שהתחילה התנועה. האם לא הגיעה השעה להתחיל מן היחיד ומגאולת היחיד ופדות נפשו? ומשנצנצה שאלה זו בלבבו של יוצר החסידות שוב לא רפתה ממנו עד שהיתה לנקודת המוצא של כל מחשבתו העצמית, המקורית. אמנם אף הוא משתוקק בכל נפשו ומאודו אל ארץ ישראל והוא גם מנסה נסיונות שונים להגשים את תשוקתו זאת בחיים. ואולם הגדת הבעל שם טוב יודעת נאמנה כי היו מעכבים אותו מן השמים, כי לא לו הדרך הזאת ולא עליה תהיה תפארתו, כי עבודה אחרת הוטלה על שכמו ובין רוצה ובין איננו רוצה רק אותה לבדה עשה יעשה.

ובחשו את כל אלה עמד כבר מעבר לתנועת שבתי צבי ונתגבר בקרבו פנימה על המשיח האחרון ועל כל בני מינו. אפס כי מדי צאתו מחוג זה שחגו המשיחים הישראלים, והלאה נתקל פתאום במהולל הנצרות—ומלחמה חדשה נעורה בקרבו.

כנגד אותו האיש

אדם זה מישראל שנועד ליצור את תנועת החסידות היה בעל הרגשה אישית עצומה וחרیפה עד למאד. מראשית ימי נעוריו הגה בספר תולדות אדם שנברא יחידי בעולם. רבי אדם בעל שם טוב זה, שההגדה שמה את כתביו אור לעיני מיסד החסידות, הרי הוא האדם בהא הידיעה, שאת נאולתו ואת תורתו בקש רבי ישראל עד שלא עמד על דעתו העצמית ועוד יותר אחרי כן. ואולם האם לא את הדבר הזה בקש כבר זמן רב לפני כן אותו האיש, שחי בתקופת המפלה המדינית של עמו ופירש לעבודת היחיד על פי דרכו עד שיצא למקום שיצא? האם לא נואש גם הוא מן הכלל ובפנותו את לבבו אל היחיד הסיח את דעתו מישראל עמו וזגרים למה שגרים? ובעוד רבי ישראל שואל את שאלתו הקשה ותרדמה נפלה על עיניו ונרא והנהו עומד על טבלה אחת עם אותו האיש - ויבהל. האם לא עלה מן הפחת רק למען הלכוד בפח? העל כן נצח את המשיח לישראל למען תנצח על ידי המשיח לגויים? העל כן סבל גם היחיד גם הכלל אלפי שנות עמל ותלאה אין קץ מבלי אשר תשוונה כל פרי? היה לא יהיה כדבר הזה. החבליים חבלי לידה הם והצער צער היצירה הוא.

לא רק „רבי אדם בעל שם טוב“ הוא סמל; גם „רבי ישראל בעל שם טוב“ סמל הוא. ושני הסמלים באיש אחד נתגשמו, ביוצר החסידות. אדם - היה רעיונו הראשון; ואולם ישראל היה רעיונו השני. אז נפקחו עיניו וידע כי הדבר אשר אליו ישא את נפשו הוא: גאולת האדם מישראל.

רב סעדיה גאון

וכאשר נתגבר רבי ישראל בעל שם טוב על הסכנה השניה הקשה לאין ערך מן הראשונה פנה לאחוריו וירא תמונה גדולה ונשאה עולה לפניו ממרחקי העבר ומראה לה כמראה הוד פני רב סעדיה גאון וישמע את התמונה מדברת אליו.

אף אנכי כמוך, אף צעיר, מאות בשנים לפניך ראיתי את עצמי ואת כל עמי עמדי בבואנו עד המשבר; תאות הגאולה קודחת יוקדת בקרב כל אחד מאתנו, ומשיחים צצים כעשב הארץ, והם הולכים ובאים ומאומה לא ישאירו אחריהם מלבד מינים ממינים שונים וכתות קטנות עם גדולות שמבקשות הרבה ואין מוצאות אף מעט. ובראותי את כל זאת נקעה נפשי מעל השבילים הצדים והמעוקלים ומעל ההולכים בצדי הדרכים, ואפנה את מחשבותי אל הדרך הישרה והגדולה שבה עוברת אומה זו מימי עולם, עוברת ונתקלת וקמה, נופלת וקמה מן המינים שמסביב שתו עלי ומן המלחמות עם המינים. מן המשיחים שלא

משחו ושלא נמשחו והגואלים שלא גאלו ולא נגאלו, הסבותי את לבבי אל
עצמי ואל עמי ואבקשה לתקן את עמי על ידי תיקון עצמי שלי, את עמלי
ויניפי, את מלחמותי, ונצחונותי, את פשרותי ואת חדשותי, את אמנותי ואת דעותי,
אל עמי הסחתי. ואם רב או מעט עשיתי—אנכי את חובתי מלאתי גם לעמי גם לעצמי
ולא הבטחתי מה שלא יכולתי לקיים. ודרך היחיד שלי, שעברה דרך רשות הרבים
של האומה, נבלעה לאחרונה בתוך זו ותהינה לאחת. ידעתי גם ידעתי, כי
נשתנו העתים ולא הרי המשיחים והמינים שבזמני כהרי המשיחים והמינים
שבזמנך. ואולם אחת הן התשוקות והשאיפות של היחיד ושל הכלל בכל
הדורות. נסה נא אפוא, ישראל אחי, בשעתך מה שנסייתי אנכי בשעתי. מצא
ודע את עצמך, את האדם מישראל השוכן בקרבך פנימה ודבר בשמו ורק
בשמו, או אז תמצאנה גם החדשות גם הישנות אשר מלבבך יצאו מסלות אל
לבב עמך ואתה את נפשך תציל באוצר הנשמות הישראלי. לך בכוח זה
והושעת את ישראל.

וימים רבים אחרי כן האמין מיסד החסידות, כי נשמת רב סעדיה
גאון תחיהו וכי פלוסופיה דתית חדשה יתן לישראל.

ד

פלוסופיה דתית ומוסרית

ואמנם מחשבה דתית ומוסרית נעלה למאד הרה והגה יוצר החסידות
מלבבו: אמנות היחוד הישראלית שהניחה מקום לכאורה לשניות של אל ועולם
של גוף ונשמה, היתה על פי המחשבה הזאת לאמונת היחוד השלמה בהחלט,
אל ועולם, נשמה וגוף היו לאחד שלם שלא יחול בו כל פירוד. כח הרצון,
שהכריזה היהדות מימים קדמונים, היה מעתה לעצם העצמים, לחי העולם, והסתירה
שבין כל היכולת האלהית והרצון החפשי האנושי או שבין הידיעה והבחירה,
שנתקשו בה ככה ראשונים ואחרונים, נפלה מאליה, לפי שאין כאן שנים אלא
אחד, ומה גם שעצם טבעו של הרצון איננו בחירותו אלא בנבחרתו והוא הוא
האנרגיה העולמית, שממנה הכל ובה הכל וזולתה אין כל. היראה העתיקה היתה
לאהבה ובמדה שנשארה היראה היתה למין יראה צילאה, יראת הרוממות מפני
הדר גאון הכל האלהי ומורא הדר.

עיקרי התורה: היחוד האלהי, הבחירה בחיים ובטוב ואהבת האלהים קבלו
במחשבת רבי ישראל בעל שם טוב את צורתם העליונה. החדש נצטרף אל
הישן ולא בקש לכאורה לשנות את הישן אלא לזככו ולהביאו אל השלימות
הנכספה. התורה והמצות לא זוו ממקומן אלא ששמחת התורה והמצות וכוננתן
הוצלו למעלה ראש, לנשמת הדברים וחיותם העצמית.

הכל יודעים כי האחרון ואולי גם הכי מקורי שבבית מדרשה של הפלוסופיה
הישראלית בערב ובספרד, רבי חסדאי קרשקש, הסביר את עצם הבחירה בשמחת
המצעים וכוננתם ורק באלו מצא גם את הטעם לשכר ועונש. ואנחנו לא נדע אם

לקחה אזנו של יוצר החסידות שמץ מכל אלו ואף זאת אין אתנו יודע עד מה הגיעה יכלתו ההגיונית והמדעית לבסס את מחשבתו הגדולה על יסודות מושכלים ומי יודע אם גם בקש ביסוס אשר כזה אל המחשבה, שהגיע אליה בצעם מתוך התלהבות דתית של הראש והמח גם יחד, שחכמא מוחא ובינה לבא מתלכדות בקרבה ולא תתפרדנה.

ואולם ידוע נדע כי במדה שנתבררה לו המחשבה הדתית שהחיתהו נמצא כבר חוץ לתחומה של הפלוסופיה הדתית הישראלית הישנה מיסודו של רב סעדיה גאון וההולכים בעקבותיו אם להימין או להשמאל.

ה

תלמיד אחיה השילוני

אז ישאל יוצר החסידות את נפשו: מי אנכי אפוא? אם אין אנכי לא משיח לישראל כאחד ממשיחי הגולה שהלכו לפני, לא נותן דת חדשה חס ושלום כאותו האיש, ואף לא פלוסופוס דתי ישראלי במובן המקובל—אם כן מי זה ולמה זה אנכי? רבי ישראל בעל ההרגשה האישית החדה למאד והערה למאד לא היה מסופק אף כל שהוא בתעודתו הרמה כי הנה אם אמנם הכל הוא אחד שלם, בהחלט, שאין ההבדלה האיקותית חלה בו בכל זאת הוא עשוי מדרגות מדרגות החל מן הדומים ועלה אל האדם העליון, הלא הוא הצדיק יסודו של עולם, שכל מיני הנשמות כלולות בו והוא המורכב מכולם יחד מרגיש בצרתה של כל נשמה ומכיר בפגמיה של כל אחת ומוכשר לתקנה ולגאלה. כי הנה לא רק ההכרה באה מתוך ההרכבה, מתוך אני והוא, נושא ונשוא, אלא גם הגאולה והתיקון אי אפשר להם מבלעדי הניגודים והסתירות.

מעריצי רבי ישראל בעל שם טוב הכירו בו את הצדיק האמתי וראו את הנשמות לא רק של דורו אלא גם של כל הדורות מתאספות סביבו לקבל את תקנתו ממנו להצטרף ולהודוך ולהגאל על ידיו. אמרו עליו חסידיו שהיה מסתכל בפני כל הדובר אליו ומכיר מיד את תכונת האיש וכל מצות ועבירות שבידיו, בהיות שהסימנים החיצונים, אינם אלא רמזים וסמלים אל הענינים הפנימיים.

אכן יוצר גדול היה האדם הנפלא נושא המון עולמות ונשמות בקרבו; ואף המאמרים הקצרים שנפלטו מפיו והמשלים הנעלים שנמסרו לנו משמו עדים הם לנשמת היוצר האמן ששכנה בתוכו. ואף אתה אל תתמה שנראה לבני סביבתו כשותפו של הקדוש ברוך הוא לכל מעשה בראשית.

ואולם בעיני עצמו לא היה לכאורה גם במדרגתו האחרונה והעליונה אלא „תלמידו של אחיה השילוני“, ובכן רק מפנה דרך אל אשר יבוא אחריו, רק מבשרו של האדם העליון, של הצדיק והגואל, אשר אליו נכספות גם כליות כל הנפשות הסובלות מן העולם ועד העולם, אליו תתפללנה ולו תערוגנה, אשר לשמו ולזכרו כל חטאתם וכל תשובתם, כל ירידתם ועלייתם, כל מעבדיהם ומעניניהם.

האדם העליון ותכונתו

גם האדם העליון הוא יצירה ישראלית עתיקה ולו שמות משמות שונים לפי שינויי הזמנים: הוא איש האלהים, הרואה, הנביא, או התנא, האמורא, הגאון, אף כי המשיח אשר יגאל מן הגלות הגשמית והרוחנית? הלא בני האדם העליונים. אשר אל מוצא שפתיהם ייחלו ועולמות שלמים בדבורם יבראו, הלא הבחירינ והקרואים, הנזירים והגדולים מאחיהם, שכל העולם לא נברא אלא לצוות להם. חינת אפס שאינו נעשה דבר מה אלא לכשיתחבר אל המספרים היחידים, אן בחינת אשה גולם שאיננה נעשית כלי אלא בידי איש,

ואולם בתנועת החסידות הגיע פולחן האשיות הגדולה עד מרום קצו; ולא נפלה החסידות אלא לפי שלא נמצאה אישיות שיכולה למלאות את כל התביעות שמגישים אליה ואת כל החובות שמטילים עליה, אישיות ראויה לפולחן אנשים מישראל סרבנים וטרחנים ותבענים ביותר. אפס כי ההשתוקקות אל האדם העליון עזה ועצומה בלבב אדם מישראל כאז כן עתה ואולי גם עתה יותר מאז.

האדם העליון שעלה במחשבתו של רבי ישראל בעל שם טוב הוא כלי האהבה. תלמידו העתיק של אחיהו השילוני היה סמל דמות הקנאה והוא מעיד על המניע הפנימי שלו: קנא קנאתי לה צבאות אלהי ישראל כי עזבו בני ישראל את בריתך. ברם הקנאה איננה אלא הצד השני והצל של אהבה. ולפיכך בא תלמידו החדש של אחיהו השילוני לעולם — כמו שהעיד על עצמו — ללמד לישראל מדת האהבה עצמה בשלוש צורות התגלותה: אהבת המקום, אהבת התורה, אהבת ישראל; ואהבת הבריות כלולה באהבת ישראל.

מתחלה נתנה תורה לישראל באונס שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא הר כגיגית ומשבא רבי ישראל בעל שם טוב חזרה תורה ונתנה לישראל באהבה ובשמחה — ועדין לא זזו מכאן, ולכשתמצא לאמר: עדין לא הגיעו לכאן.

יום לאדני

VII

בימים אל כל כתלי הבתים מטים,
 מטים ונופלים כבצחוק ערית.
 בימים אל כי יאהב איש את אשה —
 וקא השלישי והפר ברית.

בימים אל כל קנים גהרטים,
 גהרטים ונשחתים — וגנדע בד.
 קן אחר בשחקים יה לו יקים
 בימים אל, ימי בנין-עד.

VIII

דם הוא סוד-נצחים.
 רם הוא ממלאכים.
 אמן אמר. כן-הוא.

רוצה אל בקדש
 קדש ישנה-לו,
 קדש יערבנהו.

קדוש דם פאל —
 כי על כן אהבו
 יה — ויבחרנו
 לקים לו ממנו
 עליותיו-נצח.

IX

לא תהיי את שלי. תדעתי. תדעתי.
 גם את? אהבתך מאד. אך זר ומזוך לתבי
 פהיות מונרה דרפי אל אלי. ובשועי
 מלב לחום דודיך — שוא-לי כי אלהט.

ראי גדולים מאהבי רחמי קך. מבעד
 ערפלי רחמי אקרא לנפשך: אל תקוי!
 צל כל היקום לי גללה. רם תצל מלוי
 ודגלו עלי סער. נגדו-מי ומה את?

לא תהיי את שלי. גם אין בזה כל חפץ.
לבך כי ינפץ — אל יבוא קול הנפץ!
דמעותי אני קרושות, תבושנה לראות אור.
ירעימו שמי-שמים גם ארץ התגעשה.
אף קרוב יום וכרתה עם אדם ברית חדשה.
מה שבגרי לבנות שנים תוף אלפי רעמי דור?

X

מה ימים אלה מימים?
מה ימים אלה מדמים?
ימים אלה אחרים הם
מבלי ימיעולקמים.
אל קף שאר מדוע.
אל קף שאר מדוע.
ימים אלה אחרים הם:
הם פד וגם מביע.
הם פד וגם מביע.
אדם ללבושם, אדם.
אך זה לכוזים ויזיה הוא,
הם האל והאדם.
לא אובל אתך יזכה.
לא אובל אתך שכהת.
ימים אלה אחרים הם:
החיים הם והמות.

XI

בימים האלה אחרת זורח התרם,
אחרת, אחרת,
ואף כי זאת דמותו מאז ומתמול!
בימים האלה אחרת רועשת הקרת,
אחרת, אחרת,
ואף כי זה רעשה מאז ומתמול.

בַּיָּמִים הָאֵלֶּה גַם דָּמָמָה בַּחֲצִוֵּי לַיָּם נִוְחָרָה
מִשְׁנֵתָה אַחֲרָת -
וְאָף כִּי הִיא דָּמָמָה מְאֹד וּמְתֻמֹּלֶלֶת.

XII

הֲיָה לִי לֵב, אֶךְ נִשְׁבַּר נִשְׁבַּר.
נִשְׁבַּר וְלֹא נִקְבַּר.
אֶךְ מָה לִּי וְלִמְתִי? מָה לִּי וְלִשְׁבָרִי?
אֲנִי - צַפְיָה, אֲנִי - הַמְדַבֵּר.
מָה לִּי וְלִלְבִי? מָה לִּי וְלִשְׁבָרִי?
לֵב וְלֹא לֵבִי
יוֹשֵׁם אֶל קִרְבִּי...
בְּחוּל יְשִׁימוֹנִי
פֶטֶר מִי־שִׁשׁוֹן יְבָרִיכֵךְ לְפִתְעָה,
כְּשַׁחַר אַדְמוֹנִי...
מָה לִּי וְלִצְמִי? מָה לִּי וְלִשְׁבָרִי?..

XIII

רְחֻמָּה, טוֹר מִשִּׁיר בֵּי הַזֶּלֶךְ שׁוֹכֵב,
טוֹר מִשִּׁיר אֲשֶׁר לְעַלְמֵי עֵבְרִי,
חֹבֵק עוֹלָם מִבְּהַר הַשְּׁחִפָּת,
וּבְיָמִים אֵלֶּה יַעֲזֹר בִּי בְעֵז.
אֵת שְׁפָתַי גַּם בְּשִׁנְתִּי הוּא מְדוֹבֵב.
אֶךְ לֹא מִשְׁבַּר לֵב - מָה לִּי וְלִשְׁבָרִי? -
וְלֹא מִפְּחַד-מוֹת, יְגוֹן-הָאָפֶס, -
מִגִּיל-עֲתִידוֹת אֲזַכֵּר אִמְרָה זֹאת.
מִגִּיל-עֲתִידוֹת, עֵבְרָנִי פָחַע,
כְּלִי הַרְף וּבְלִי חֵת עַל שְׁפָתַי אֲשַׁאֲנָה,
אֲשַׁנֶּה וְאֲשַׁלֶּשֶׁה בְּצַפְיָה לְגַם יֵאָחֵז:
שְׂאוּנִי, סְעֻרוֹת-שֵׁד, עַל אֲבֵרֶת-כְּנֶה ו'.

XIV

הדליקי מנורה ירקת-גולה,
את חומת-לחי, את נערת-נוי!
בפעם אחרונה עוד גשב מולת
רקמת-לבי,
רק עוד פעם אחת, עוד פעם זה.

ויהי-נא רחמים ביני ובינך.
פסנתר שחור-פרס לו בצל נחמס —
ונחשה-לו, נחשה, הורדי עינך
והטי אונך,
כקול רז גנוב מרחוק נאת.

שפתותי אפמח לאור המנורה,
המנורה העדה, ואת גם את —
היי-נא לי עדה תרדה, טהורת
נזאת אשר אגיד
בלאט, חשוקתי, בלאט, בלאט:

לא עת בנות בית בהמר ארך!
לא יום לארך הוא — יום לאדני!
ארוצה לקראת יום-עמידות, ארוך!
ואת בשקיני
רק עוד פעם אחת, עוד פעם זה... .

(עוד יבוא)

על ענוי אדם

בשם ענוי-אדם וקטני-חברה. נחשלי-בשר-ורות, בשם חלכאי-עולם, מקופחי-
 חלק ומושכי-עול, שנדונו לרכוש בזעזע אפים כל שעל ממלכות הארץ והשמים,
 בשם כלנו, אוכלסי הטפילים, אני טוען.
 ורדו נא לסוף דעתי. לא על צורות-חברה עוברות אני מקטרג ולא
 בסדר-חיים מקולקל ידון רוחי, הנמושיות הרי מאבדות תמיד את חלקן בכל
 הסדרים וענוי צאן אדם כורעים לעולם תחת סבל. הנחשלות יסוד היא
 בנשמה. רק ליחידים דגולים, חרוצים שבכל דור, השועים והאפרתים בחומר
 זבוח ניתנה הסגולה לרכוש ביד קלה כל חמודות ולעשות את החיים מין
 זמר. ולפיכך הללו נוחלים מבני דורם גם את כתר-הכבוד והריחם פוסעים
 על ראשיהם של הפגרנים, רוב בנין ומנין, בשחצנות מנצחים בדרכם אל
 התפארת ולקראת תהלת הבאים. ואלו הם הפוסעים: השר היושב על כסא
 המלכות, הראש לגייסות, רהב הנכסים וגבאי הדמוקרטים הגונבים לבבות,
 כל תקיף עז-פנים, גבה-עין-ולב ממלא כרסו וכל בן-שחץ היוצא או הקופץ
 לפני השכם הכפוף של החורש והפועל, אומן-היד וחוקר במדעים, המומת
 בקתדרא. כעיט על הפגרים כן עף האלים המתחצף על המון שפלי-הברך,
 בני המשמעת, לשלול מהם שלל נפש ורכוש, לעשותם למס עובד ולחתוך
 להם פקודות: צא והוצא ממך כל בחור וטוב לשדה-קטל! לך ופזר את
 עצמותיך לטובת מדינה, מלכות, צדק, שיוון או חרות! רץ, נתין, אל קלפי
 הבחירות ובחר בי. מנה אותי ראש, פרנס, דבר ומנהיג האומה! ודע, נתין:
 דורות עתידים צופים לנצחונך, אתה סוס במרכבת ההתקדמות! בן-אדם, היה
 חיל! גבור! זבל! אנחנו נבנה לכם, טפילים, את בתיכם, נטע את כרמיכם!
 כך משדלים רכסי האדם, את עדרי הענותנים, שוטיו של קודשא בריך הוא,
 הנשמעים לשדוליהם של מנהיגיהם וכופים ראש בפני הגבאים אפוטרופסיהם.
 אולם כל שמרובים דורשי-טובותיהם כן מתערערים יסודות חייהם של העדרים
 ומעינותיהם מדלדלים. גם אחרי כל מהפכות-הדמים, שהתחוללו לטובתו
 ולגאולתו של הנחשל, הרי הוא מתגולל היום בקרן-זויתו כמשנות דור. ועוד
 יותר משהיה כפוף השכם תחת עולה של אפוטרופסות חדשה המתרוממת
 למשול אם בצורת עבדות ואם בצורת חרות ועושה את הענו אסקופה לעלית
 התקיף, בן בנו של האלים מכל האתמולים נצר לגאותנים המיוחסים, בשנוי
 שם, צורה ולבוש.

ולא את הלחם בלבד, כי אם גם את חן-יקר-הרוח גזלו מאת הענו. נחשל
 לא ניחן בכשרון ובכל כח מחשבת ואינו מבריק בשלל צבעים. עמלן, פשטן,
 נחבא אל עמל-יומו ומחובר לנקודת-יזושר שבלב לא הוא מרחף את פעמי רגליו
 בדמעות עשוקים ועושה את הגופים גשר לעצמו. ובשל תכונה זו הנחוק לתשוש-

האופי ודל-הפעלים. ולפי שאינו מחמסני-התהלה הרי הוא נולד בצנעה, חי בלא קול ומת בלא הספד. המכבד את הנבראים בצלמו אינו מאיים על אנוש כערכך בשוט והריהם מוציאים עליו לעז: אדם-תולע, דל-ההשגה! מימות עולם נחלקו בני-אדם לרגליים ולרוכבים על סוסים. ומי שדן את עצמו ברצונו הטוב להליכה ברנל גורם לעצמו כנוי של קטן-אדם, דל-המעוף. הוא, צבור הענוים, הלא-נראה הגדול, משמש תמיד גשר לרברבים, הפוסעים על מעלות-הבשר וחורתים את מעשי-תקפם בפצעי האנוש, וכל המרבה להרביץ פצעים הריהו מוציא לעצמו שם בגבורים ונחשב בין אבות דברי-מינו. צאו וראו: במה אנו הטפילים, עוסקים בבקר ובערב? אנחנו רושמים רשימות ומציינים ציונים לפסיקותיהם – פצענו – של תקיפי העולם. ולא עוד אלא שאנו שולחים כרוזים תמידים. כסדרם – כתבי-העתים של שחרית וערבית – לבשר בכל קצוי תבל לאמר: פלוני השר רכב! אלמוני המנהיג שכב! הגינירל יצא לדרך! הוא נאם! הוד רוממותו סעד! ברוך הפיל פסוק מפיו! ידינו עוסקות תמיד במכונת-הצלום להרות לזכרון עולם את צלם דמותו של כל מנצלי הרבים: השר המחילי חיילות, האמן החרוץ והפיטן המפייט בשירים. ולכן אני צוח ושואל: וי, על שום מה עלתה לנו כך? חלקנו למה נתקפח? ולמה נעשתה עמידתנו דלה כה בתבל זו? – ולא רק תובע אני חלק בסעודת המזונות, השיראין והבשמים, כי אם גם טוען אני כלפי האל-מות, שקם לנחלה בלתי ליחידים עריצי הכה, הרודים בנכסי חומר ורוח. וי, מפני מה זכה רק קומץ של נשמות, גאוני כל דור, להחרות בלבבותינו ככוכבים לעולמים, וכל שאר רבוא רבבות נשמות לא זכו? גם האהבה וההערצה ניתנו שי למאושרי-ההויה נוספות על חמודות היופי וסגולות העושר, שחוננו בהן ללא צדק. והלא שורת היושר אומרת: אדרבא, אדרבא, הבו כבוד ויקר לכל בזויי-אדם ושתוקי-החברה, לגבעונים ולחוטבי העצים, לפשטנים ולטפילים. הבו אש, אש הבו ונחמם בלהטה את כל העניים והאביונים המתפרנסים מלקט, שכחה ופאה, את כל הנשמות האסימוניות והעוממות כמעט בתבל זו, את כל המתפלשים באפר-ההויה למען להאפיל על דמותם המזוקקה ואת כל הפוסעים אי-נראים במשעולים אל הכליון. ופי שבע ננוד לחוה, אשר הגורל השה אותה חן ויופי ארציים והעטה את זיוה הנפשי בערפלי הכעור הגופני כדי לשלחה על פני אדמות עוטיה עטופת שק-היגון כאלמנה חיה וכיתומה מאם העולם.

וי לדין שנתפצת בשרשו. הרי גניבת נחשלים בכלי תקיף עוד מבראשית, כי לגבה-לב אין מדגרמיה ולא כלום. הכל הוא נוטל מאתנו, הטפילים: את הטיט ואת התבן. ובעצם עמלנו אנחנו בונים את הפתום של גדלות הגדול בית-כלא על גבנו, הקטנים, התולעים, הטוים מברנו כתנות-אור לתקיף, הכותש מיסורנו שמן-משחה לגלגלי מרכבת נצחונו. כמו כלב הוא מכרסם עצמות כבודינו ורק לבונתנו תחיה את נשמתו באפו. וכי מה היו עושים הגבורים בגבורתם והחכמים בחכמתם אלמלא אנחנו, המכירים את פעלים ומפלסים את דרכם לגדולות? ובמה היו גומעים את יין-נצחונם אלמלא אנחנו משמשים להם כוסות לשתיה? כצמא ההולך חררים כן נוהים הם אחרי משקה התהלה.

זכי לשם מה הם מוציאים אותנו בפרקי-זמנים למצרכות, גלגלות גלגלות
לפקודים, עתים לתנות גדלו של שר ומלך ועתים להדר פני גבור החופש
והגאולה, אם לא למען להוביל ראוה לפניהם את שכמינו הכפופים.
הכל הם נוטלים אצלינו במתנה: את תוקף הבטחון וצליה המתכת לקול, את
המבט הממריא לרום וחיך תואר האגרוף וגם את הברק לעיניהם חצבו
מפסולת נשמותינו, ועודם מעמידים פנים כעשירים מופלגים, קרחים מברייתם,
שאיך מי ראוי ליהנות מעשרם. הכל אנחנו משמשים להם: הרעד בעצמות
ובת-הקול הבוכה בחורבה, צעקת הזועה במרחבי הדורות לחופש האדם, חומר
היצירה והמחבת לרצפת הקדש, האנושיות, הבר-מינן הענק, והחכמה, הנר הדולק
למראשותיו, והם, הזוכים מן המוכן, כופרים במחצבתם.

קלני מצבורים אביונים, העוזבים את עבודת חייהם ועמל-יומם והולכים
לנוע אחרי נדבת-זיו של פני מפורסם. קלני מקטנים, שאינם מכבדים את
נפשם, ונושאים כבוד רק לרמי-יחש-ומעלה.
הוי, מתי יבוא יום וגם אנחנו, קהל הטפילים, נזכה בעינינו להיות
בנים ולא גויות לרכיבה? מתי נהיה כדאים לטעום טעם חופש גמור ולחפור
כבני-חורין זהב ממכרות צערנו ויא להקריב חלבנו ודמנו זבח לאנשי-יחש
חרוצי הכשרונות המעטים, המתנדרים החולשת הרבים ונבנים מפגימות הקטנים.
והיה א' נדכא את הקטנות בשרשה תחלוף גם הגדלות כליל ותבטל מהכרת
האדם סלה.

אשה

בת ארומה!

האמיני לי, כי יש רגעים שאני בוחל בך...
כי את כל הכדור, בעל חמשת החלקים, תפסת והקסמת.
אני שומע את קולך מפקין החינאית-דרך מצרים וצ'הרה האפרקאית -
עד אירופה הנואפת...

אני רואה את קריצת עיניך, עיני יצאנית ברומה-מוסקבה-פריז...
אני רואה את מבטך - בארכנגלסק-בגוד-הונו-לילו...
צפון, דרום, מזרח, ומערב.
אין קץ לגבולותיך... אין גבול לשלטונך...
האסקמוס והבושמן, החינאי והצרפתי - כלם משתוקקים לך, ומחכים
לתענוג הדבשי-חלבי...

* *

לילה. המלך והמשרת, הפיטן והחנוני, הפועל והבורגני - כלם ברשותך
מוצאים את לשדך ולרצונך...
ואת המנצחת...
אמרת: בן מלך ועבד, לישון!
אמפרטור-הליל!
נצות המרדות!

* *

האמיני לי, מלכת הליל, כי נמאסת עלי.
לזרא לי בשרך, שרירי הדם והחלב.
לזרא לי את, פלך...
כי לפני שנים, חלל נפלתי לפניך פעם...
את משלת!
עד שמרדתי ואמר די!
רבליוציונר הנני...
מרים אני את דגל המרד.
המחנה, באו!
נפוצץ את היכליך!!
אבו על אבו!!

אני בורח מן הבית, מקום מגורתך ופנת מקלטך, ויוצא לרחוב.
אבל אין מנוס מפניך!
ישותך בכל.
מלאה כל הארץ את.
לא כדמותך בחוץ דמותך בבית.
ובמח, כל הדמויות מתלכדות לאחת: נקבה...
לפואזרי!

* * *

המעט לך זאת:
הנה חמדת לתוך ממלכתך את הכתבנים, הפיטנים.
והנפשות הרכות הן הלכו שבי אחריך.
ויתחילו להלל את יפיך
ולרומם את גויתך -
- את היא האמנות!!
שירה - את היא השירה!!
פסול, ציור: נשים ערומות!!!
אהה!

* * *

ואשר למשוררים:
הנה תחת האלים, המוסר והמדות של משה-ישוע-מחמד
אנשים, אנשי ענק
תחת הספרים הקדושים תנ"ך-ברית-חדשה-קורן
באתם ותוציאו את עט הזהב מידיהם של אנשי המעלה
ותציגו אותה לראוה, בראשי-הקריה,
אותה, את האשה...
ותשירו עליה את שיריכם,
ותצירוה בציוריכם.
ונהפך הספר, שירת האדם ובנו, לאשה...
בלאיתי נשא!!!

בגוי לי אמן...

בדחילו ורחימו של נזיר מתרועע עם אוכלסי הישוב, ויגלה לפניהם
אי מאויים דבכשי מתלבט:

היו מגדלים עצי גפן בפלחן שמחת גירונה, וערכו הילולא לכבוד בכחוס
שהטהר מכשלונות התבל וחווה בעיני נסך על חדות האפס, מזגו גביעי יין
בצירופי דבקות, ורקדו סביבו מכתרים בבכורי החג.

וארך אותו המשתה שבכרמים ובטירות-שן עד שהאיר השחר, והזהיב
על ראשם נזרי בני אלים, ונכספים לגוע על סף הפרדס בהצצה לפנים,
והיו חצאי-גופם שרויים בצל תרדמה שמתחת אילנות יער.

ומאותו זמן התנזרו מכל מין חמר ונעשו אמנים. והם הנזירים, הנדים
בעולמות לפדות מלכות הזיו השבויות בדברים מוכשפים, ומתרפקות עליהם
שיפעת יופי אפולו על בשרם ונפשם עריגות דודים.

השתטחו סגפנים במחלות עפר שבמדבריות שממון, ושפכו שיח לפני
קונם: אבוי לנו הכמהים לזהר עשר הספירות בארץ הנירונה להשתוקקות
ולהסתכלות, ומשתוחחים לסימפונית כרובים לוטים, הנשרפים מתוך צמאון
לחזות בצבא המרכבה. ובצולם הישוב מובלים באזיקים משיחי תפארת
ואהבה בידי זקנים שפג אצלם הדר השיבה לממלכת טמטום העצבות. ועל
כל במה וגבעה מתהדרים נשיאי הדור שכהתה עינם ונס ליחם ומטיפים
ברגל לפני סך חוגג על עת דודים ועדנת בתולים.

והרי בכל חי ודומם מצטמצמים נצוצות דקרושה, תתאין לפלאין דמיון,
הכל מצפה לצדיקו שיתקנו יעלהו לשרשו, ויגאלו מרשות הסטרא אחרא הוד.
והם מטהרים את גופם הנגוע סגופים בכמה וכמה טבילות עד שנעשה
כבשר נצר ומשרכים את דרכם לישוב ונעשים אמנים.

רוזני התפארת עטויי סחבות, יוצאים בעקבי קדשות, ומתנים נכאי
צניעות בחיק זועת הניאוף, גושקים שדים טמאות בשפתים צמאות לנגוע
ביד נאצלה לבנת לטוף.

ומתחבטים החוריינים בשוקי ההמון והרעש שעניני גיל וצער נטרפות
תחת אופני אוטות וטרמים, המבהילים נפשות האלמונים העורגים לראש
מטרוניתא ההוזה בחלון דמי שקיעה, ולבתי תפלה ולמנזרים שנוהרים
לתוכם על שבילי זהב חוטאי יום המאזינים לרעש עצב הודוי והחנינה
ומתעלים כאנדרטות-קדושים. ונוהים אחרי נערה בעלת עיני נחל-ענבר המוכרת
פרחים בקרן סמטא בהד-קול של גן בדמדומים. ובאולמי נשפי הקרנול גופי
נשים לאות מזיעות, מרמזות לשגול, ונגוני מוסיקה חשופים ופנסי אלקטריה
מגוונים, מיחדים כלם, לחגיגה של שכחת הוללות משותפת. אז הם מתלבטים
על התבוננות שבבדידות, ומתחמקים מחשרת גויות שכולות גיל שואג, ושולחים
רוזן בגופם מחמת תאוות אוכלות אותו הפרוקות צער געגועים שיהא ראוי

לסתר שבנזירות, ופורשים מן הישוב ונעשים אמנים.
תא הזי: אלה אסטניסי ההויה שבעבורם השכינתא בגלותא - נומדים
לצורות בנות חלוף, תוקעים אהליהם בין אלו השוקטים על רכושיהם.
פורצים בגדר ומזלזלים במצוות מצוות, ומספידים בקינת חבל את אבדן צדיקי
הרחמים מימות עולם, שחפצו לגלות הקץ ולא היו הדורות זכויים לו.
והם הקובלים על סלוק המסתורין שבכל משהו ועל כל שפרא וכעור
דבלי עפרא, מתעבים שלדי פיטנים מוסמכים הפולין מסחבותיהם לאור
נרות שעוה אי פליטת צבעים שנודיפו בבית התמחוי של שירה, והורים את
דרכי הנפש לבני אדם. לפיכך האמנים מטרפים ללא קביעות, תוהים בדרכי
ההיולי של יצירה, וכמהים להתפשטות הלבושין מעלמא הדין. וכל זה לפי
שהם מתבוססים מכיסופין לאבא בשמיא.

ר' ברכיהו הנקדן

גלגל העולם

וסבת עט סופר מכתב משלי: על אופן גלגל העולם, אשר מעיני שכלי
נעלם, המתגלגל באיי הים, אלה המות ואלה חיים, ויפשט במרחבי ארץ, לפרוץ
פרץ על פני פרץ, ובגלגל עגלתו המם הישרים עד תומם, ואופן מרכבותיו מתהפך
בתחבולותיו, על הטובים ויכניעם, ועל הרשעים וישיעם, וירא כי האמת עמדה
במישור, וכי ידיה שלחה בכישור, ויך אותה אל החומש, וינף על רגליה חרמש,
ויקצצם וירעצם, הבשר עם העצם; תחתיה את השקר אהב, ויושיט לו את שרביט
הזהב, ויקראהו לפניו, וימצא חן וחסד בעיניו, ויעמדהו על רגלים, וייפהו ביופי
נעלים, ויקרב לו כל קרוביו ואוהביו, וירחק בוזיו ואוהביו, עד פי עלו במעלות,
פועלי עולות ומשימי עלילות, להכרית עוללות ונטישות וזלזלים, מאביונים ודלים,
ואשר לא יעשו כמוהם, כלי קרב בפיהם, חרבות שפתותיהם, חנית וחצים שיניהם,
לשומם מרמס כטיט חוצצת וכו'. ורום אנשים שפל, בחשך וערפל, כפופי ראש
ואגמון, ויראו מקול המון וכו'.

ומקול מחצצים המתלוצצים, סעיפי בי נצים ואצים, לנטות עטי למשל,
בשקר אשר משל, לשבת על מרומי קרת, ותהי האמת נעדרת וכו'.
ובראותי זה הזמן אקוב ואשא משלי:

ימים אל תתמה אם זדים בך לרוב גם שוא מגידים.
באשר לא החתולים עומדים שמה העכברים מורדים
עדת הנף שמחה היא וצהלה, ותוך מחנה ישרים קול אלה, ואשרו פת
אשר דבר נבלה, והדובר נכחות לקללה, ורע טוב וכלה כבתולה, ומתוק מר ואורה
כאפלה, וברכיה זמן קלל ואלה, וסבותיו קטנה וגדולה, וטוב לי פת חריב
ועמלה, וזולתם ולא עמם בנחלה.

(מהקדמתו של ר' ברכיהו הנקדן)

לספר משלי שועלים.)

כפירות.

I

תנוגתי הפרועות! למה שתן עלי? ..
מה תתמרמרו, יאושים, ביללת-פראותכם
על מלא חרב-הוי? --

ואני אלם-חדל

על רחמי הטרופים בשחור לו אגלדה -
ובכל רחבי-גפץ, דמי נדהם קלוט סער
כה אמלך בשתיקה...

גא-שכול אמלכה,

עטור פצעים תלולים וסמור עקצי-דאגות -
ואסקור, הנפרם, בלי נהם, בלי נהם,
מבעד ענגי-דמים, מבין ימים אובדים

התהומה,

גוש-דוי, -

על-פני ראשי הידרות נרצחות, הדורות,
על-פני עורון הררי צבא תקופות ערופות -
ולמעבר:

לוט-אפסות ידמדם בכל שולי-שוליו
דמדומים ממסמסים,

בלות צורה ומרי --

ומה זה, כה מה זה,

ברחש טוי-קפאון, לי נהמה תנודה

ממצוליה אלמת

בליקה -

פחרג סופות כבולות בין קרחית-עצומות,

כהמות פראים בענים בילל ממרא-אונים --

הה, כפירות ננערות!

למה שתן עלי?

מה תמרנה בלהותי, בפריצות כל מכאוב
משמאות, רעבות, מיללות - ובדבול
רצמתכן השדית-יאושית, הסו חפה -
זה, פערנה, השתערנה, תרהבנה,
חצפומי !..

סערתכן הפרוצה כה מרדית-מטהרה,
מחשפית-מטהרה -
כפרעות רום-קדמון, כשחור זרמי-פקדים,
כתשוקות-הריסה...

ובלטה-חשפתכן ובאימי-תלתלים
כה פרצנה, הגחנה,
חררות, מתמררות, דורסות הגחנה,
תוגותי, -

ונתק כל זקים נגלדים וערף
כל חולשה צורחת, שאר הלום והגיון
ופרץ וכתת יסודות, אפקים,
כל מרחבי-המיה -
ולבין קרעי פרגד-הפכה וזקנה,
כה נהם ונזק
על שברי-עולמת...

II

השתוללות-דהב !..

והפכי כאבים משחירים ושכבות
צבא הידרות מרפכות, כל דורות נסרחים,
יתפלצו, יתקוממו, יפתלו, יתנגשו
בבאשם...

ונצחים מזדקפים, חיל בעוית-מעצעים,
גבוכי-סגורים,
וגושי בליל-שמשות הכתו, התגלגלו,
בליל-זריחות ודעיכות,
וכרפור נרצחים, שסיפונים נבעתים,
בסחיפת-מאניה -

בין שכרים ופגרים זכתי-אגדרטות
נעורקים וזרורות וסתבות גדמים
הררים הררים
כגבוב תולעים נקלטים, נאבקים
ירומו, יהפכו, יסבכו, ידחישו
סהיצעל ופצעים...

הה, טלטיול ולעפות - ורתחת-עבשים..
ומציאות מהירות, נדעכות, משקרות
צינים כסלסלות, מארות כסלסלות -
ונשמות מתרקחות, מתפחות, משכשכות:
כחמים!!

והלומות וקיקים: שטפו מנאנצי:
זירזיו...

ולוטשה חוריקה גלגלת ענקית,
גלגלת כל תבל, מאפרות ירקוח:
- מ מ ?! -

ואללי, תקוות סכלילות מינבבות,
ואהבות מבבלילות לבוב והרווי,
וסחיפת אביבים מרפרי-טללים! -
ביביב, בתריקה,
בין הפכייטודות נמקים, מתפוחיים
בין דלדול-בעותים -
נעורי: פתפרו,
מתפנצי-שגועין,

נעורי הפאריים-כמהים - ופרומים,
בימיהם-תעיות וברנוך-מדויהם -
וספירות נפוצות, רחוקות מההקבות...

III

דרור דרור לכן, כפירות!
שלינה ונאניה.

צמרמרות נואשות, מדועות, דורסות
עלי, עלי גאינה -
בשכול-תמרוריך,
בלטוש מתעצות-נגודים ובפתל
בעמתך-תשוקתך ורובנית ושוקפה...
הרהבנה -
וקשה כל קדרות-עורוני, וערה
כל מערה-מערומי האפסיים-אלמים
אבודי גבול-מהות..

כה פרם ושסף,
הה, פריצי-התנאשות, בקע ושסף
סגור: ינקת-שרשי, שאר שריגי-האחזי,
התלכדות-פרצופי העקש, השלם
בהשמת-שלות, בראשית,
גלום רכזו ואין-סוף, ארוג דמי וסער...
כה טלטל ונדלדל
בנעות-פצול - - -

וגרמים רצוצים,
ופרעות דליל-גידים ונסקים, ופסי
שארים ומקצים לא-נבים, לא-הומים
יסרחו
קרעי-קרעים
מתבדרים יתרים ופרועים יסרחו
על ממלכות-פפופין - -

כה שולל-מסער
וערם ערם ערם על ממלכות-פפופין
לחפשי
אנשא, אנשא מסתובב ועולה
ב-שרי-קה! - - -

על אהבת אלהים

כשיתעורר בך כח-האהבה המתוק ומלא אור אשר יבוא לקבל חיים: האח! אז תשמענה ברכות-ידידות, צהלה, ברכות-שלום ואהבה רבה ועתרת נשיקות-רעים. אז ישק הדוד לכלתו: הה, שפע-ברכות ואהבה רבה, מה יקרת, מה חביבה את, מה טוב טעמך ומה נעים ריחך! הה, אור-צחצחות הבהיר, מי ימצא ערוך להודך! מה ענוגה אהבתך ומה נאו גונך! ולעולם ועד מי ימצא מלים להם? ומה כותב אני אשר יגמגם כתנוק שלשונו למדה אמש לדבר?

ואל מה אשוך? אשוך לאהבה בעולם זה והוא רק, עמק עכור. האח, ומה גדלת! אל אחת אוכל לדמותך. לתחית המתים. אז שוב עלי תעל בנו אש האהבה ובידידות תקבל פני אנוש ואכל תאכל עד תמם את המר, הקר, את האפל ואת המות.

אבינו שבשמים שלח את שתי זרועותיו ויקרא לך! בואה נא! את אהבתו יאבה לתת לך, הלא בנו אתה ואהב יאהבך. לולי שנאתך כי אז צר היה לעצמו! לא! לא כזה הוא האלהים; בו הרחמים, האהבה ואור נגה. הוי, בני אדם, למה תישנו את שנתכם? עורו, עורו מטרדמתכם והעלו את מגורותיכם! הנה דודכם בא וישמע נא קול תרועת הצוצרותיכם! הוי, כילי-אדם ומוסכייין, למה תזנו אחרי שד-החמדה!

כה דבר אדונינו: האת עמי לא תאבן לעשות אשר בידכם מסרתי? ראו נא והביטו, הושבתי אתכם על כסא משה ואת צאני נתתי בידכם, אך אתם את הצמר תרעו ולא את צאני, לבנות את בתי-ארמנותיכם תשאפו; רועי לנצח את צאני ירעה.

הוי, תבל נחמדה, מה ינודו לך השחקים והוי, הרשעה מתי תכלה? עורי, עורי! אשת-תוגה, הולידתי! שודי, הנה דודך בא וידרוש את פרי-בטנך. למה תנומי? ראי, הנה קולו דופק.

הה, אהבת-נדיבות ואור זך, אל נא תעזבנו כי יש היום ונשף יבוא! אהה, אמת, צדק ודין-איכם? תמה יתמה הרוח כאלו לא ראה עולם מלפניו, כאברי גוף האדם אשר אוהבים איש את רעהו, כן הרוחות במרום; שם רק רצון טהור, שאיפה וקיומה ישכוננו, ואיש יגיל ויצהל לקראת אחיו. עת יאיר הנץ מביטים הרוחות זה על זה; נשמת חיים תפוח בהם, כת-החיים יחדור בכל, מלאים זה מזה ומרגישים זה את זה. אין זאת כי אם אהבת-לבבות, התבוננות-ידידים, ריח-עדנים ורגשות-עגבים, עתרת נשיקות, משתה-אחים וטיולי דודים.

זאת היא הכלה הברוכה הששה לקראת דודה; בה אהבה וגיל, שם
אור וזוך, שם ריח-חמודות וטעם מתוק. ומי הוא הגבר אשר תמצא לו
שמחתה.

הה, אהבה וברכה, אין גבול ותכלית לך! ומי ימצא מדה לך! ומי
ידע את עומקך! את בכל.

כזה הוא השער השני, השער הפתוח, של האלהות. שא אליו עיניך
למרחוק ועורה את הרוח בלבבך המת כי אין זאת ערפל, קול או דמיון.

ב

על שמחות הרוחות במרום

על השמחות אשר שם תהנה לה כל נפש; אני בטבעי המשחת לא אוכל
השיגן ומה גם לתארן. בשירתי אכניס את הקורא אל החיים ההם, יעמוד במעגל
שם ואז יתן אמון ברוח. ובדבר שקצרה בינת אנוש להשיג פה, שם יתבונן בו.
כמעשי אלוה כן מעשי הרוחות; כריח הטוב וטעם החיים המתעוררים
כן יתהלכו הרוחות במרום בחבה ובידידות ובשחקי-פלאים יתבוננו ויאכלו
משפע תנובת החיים.

אמשלם לילדים קטנים היוצאים באביב, עת תצננה השושנים הנחמדות,
קוטפים אותן, קולעים זר נושאים בידיהם שמחים ואך ישוחחו על הדר
הפרחים הנאים. אחווי יד יוצאים אל הפרחים ובשובם לבתיהם יראום
להוריהם בששון וגיל ורוחם ישבע נחת מילדיהם.

כן יוצאים הקדושים במרום לשוח שלובי-יד בשמי-אביב הנחמדים וישאו
מדברותיהם על צבי-פרחי-שחקים בהוד הרקיע ונהנים משפע פרי-אל וישחקו
בציצי מרום וזרים יקלצו וירוו נחת ועדנים באביב אלוה.

אין שם זולת אהבה עדינה, שיח רעים, חיים ברוכים, זה לזה יערוג
וזה לזה יחלק כבוד. לא ילצו זדון, ערמה ואון; פרי אלוה ואהבתו לכולם,
איש יהנה מהם כרעהו; לא קנאה שם, לא צרות-עין, לא בחילה, לבותיהם
קשורים בחבלי אהבה.

רוח אלוה ישבע נחת ממלאכיו כהורים מילדיהם עלי אדמות, כי ישחקו
במרום ואלוה עצמו גם הוא ישחק לו.

אם לא תשובו להיות כילדים, לא תבואו אל מלכות השמים.

יהיו נא לבותינו קשורים בחבלי אהבה, כלבבות הקדושים במרום, עם
אחינו נשא באהבה ורעות, נחבבהו ובכבוד נקבלה פניו. ואל נא יהיו מעשינו
כיום: איש את אחיו מרמה, בכזב הולך אתו, טורף בלצו מתוך פיו, מתגאה
עליו. ובוז יבוז לו בלבו. לא כן בשמים יעשו; איש את אחיו יחבב, אחד
לא יטיפה על השני, זה יגיל לקראת זה ולבבו ישמח לגאון תואר אחיו.
ואהבתם תגדל ותרומם, שלובי-יד יתהלכו וישחקו זה את זה.

עת יברק ברק כח אלוה ויקרא צבא לחיי מרום יקומו הרוחות ויריעו

ורננו בקול, חובקים, נושקים, מריחים, מקשיבים, מביטים בקדושה ובאהבה. כי יראה רוח את משנהו, יברק בקרבו ברק-החיים וחבק יחבק לא.

הרוח נברא בצלם אלהים ואלהים-זעירא הוא כי ביום ברוא אלהים את עצמו ברא אותו. בשמו, בגבורתו יאהילו שחקים, יעמוד עולם על תלו והכל אל אשר יפנה לבך; ובענג עוגה קטנה אשר בעמל רב תוכל להתבונן בה וביגיעה כבדה תוכל להעמיק בה גם שם צפון כח אלוה ממעל. בכל מקום שתתעורר אהבת אלהים עתידה שם להתגלות אלוהות כולה.

זה דבר אלהים בשמים והשמים עצמם. ובהפקחנה עיניך לראות תמצא אותו על האדמה, בכל מקום שתהיה, כי האלהים אשר גלה לרוח אנוש אשר בגוף ישכון, יגלה מחוץ לגוף, אם רצונו יצא ממנו.

הוי, בית-עון עלי אדמות, המות אפפך, עורה נא, יום תחיתך הנה זה בא, אתא בקר, השחר עולה. הוי, עולם סכל ומת, למה תחפוץ באותות ומופתים המעט לך כי גוך היה לאבן, ולא תאבה לקום מתרדמחך? שור, ואות גדול ינתן לך, אלים אתה תנום ועיניך לא תחזינה אותו, לכן יראה לך אדוני אותות בחרון אפו אשר העלית בפשעך.

הדור המשחת עמל להוריד את הכח האלוהי ארצה ולולא קצרה בינת ההורים כי אז היו להם ילדיהם למורים, אבל השחיתו דרכם גם זקנים גם צעירים.

והרוחות יזכירו לילדי עולם זה לראות ולהוכח הישאו בלבם אהבה לאחיהם, המלאה נפשם ענוה, הידמו להם.

שורי, את אהבתך, ענותנותך ורעותך יציג רוח-אלוה לנגד עיניך; את, כלת-מלאך נחמדה, שימי עדיך עליך, יגיל נא דודך לקראתך, לקראת מלאך יפה המרקד בכל יום עם שדים.

וכי ירומם מי היום והיה לקטן-שרים והיו האחרים רק לתועלתו, לא-שרים-הדום לרגליו יהיו, עצות יטכס לרשת הונם ואם לא יוכל בערמתו, יעשה זאת בעוזו ואולם את גאותו ישיב.

וכי יקנה לו מי היום בינה יתירה בחכמות-עולם או יוסיף לשמוע לקח, כל לא-משכיל לא ידמה לו, לא יוכל נשוא אתו בדבר חכמה ולא ילך אתו בעקבותיו הגאים.

וכי ירבה הון מי, כל עני לאויל בעיניו יראה; ואם כסותו יפה משל רעהו, מה ערכו כי לאיש יחשבהו.

תרגום י. ליפקין

אדם באהל*

(קטעי מחשבה ורגש)

רוח באדם. אני מכיר היטב אותו הלעג, שעובר על שפתי, חברי לעט, בשעה שהוא קורא את דברי אדם ורואה בהם את מררתו הנשפכת. אלה ש"היצירה" שלהם - פוך בעיניהם להתהדר בפני-העוברים ושבים, ומיטב "ספרותם" - סלסול וכונים לעורר חן ולהיות תמיד לשיחה בפיות ההמון, - אלה בשום אופן אינם יכולים ואינם מסוגלים להבין, כי יש רוח אחרת! היא אשר טלטלה את האדם והדריכתהו מגוחה, ובשעת סערה והמית נפש הפליטה מקרבו דמו ולשד עצמותיו, ואשר תערבת זו נהפכה בפי מגנבי לשון ל"יצירת שעשועים", להשתעשע בה בשעת חדוה, רוח זו עם זעם אלהים השפוכים בעצם מהותו של אדם זה - היא אשר תרעיד את העט שבידו, בשעה שהוא רוצה לעשות כמעשיהם ו"ליצור" כמוהם על תענוגות ושעשועים. אין תענוג, אין כי אם דם מטפטף, והמח ייבש, והלב יתפלץ. ובשעה שהנפש מתבוססת בדמיה ואין נקודת אורה אחת ואין אחיזה כל שחיא - הלא אי אפשר לכחש לעצמו ולעשות "מעשה גבורה" ו"ליצור" על גבוב דברים ותמונות הבל ומזרקי אש באויר, בלבד לעמוד על הדוכן ולשאת כפים כ"כהן"!

ואלה מהם, שמעולם לא טעמו טעם של יצירה אמיתית, שתמיד התכלכלו מפרורי לשון ושיר, אלה - אל נא ישמחו ואל נא ילעגו על משבתי אדם, אשר רוח אלהים שבורה בקרבו ושפתו נאלמת. כי לא המלה והדבר והיצירה היא העיקר, כי אם הרוח המחיה והמפעמת!

בינוניות. זוהי ההגדרה, שבה הגדיר אחד האנשים הטובים והנאמנים לי בשיחה אינטימית אתי. "למה - טען - אחה מדבר בהתפעלות ובהתמכרות כזו על עבודתך הרוחנית, ואתה מותר על ענינים חיונים וחיובים, בשעה שכל עבודתך בינונית! ותכדאי בשביל זה לאבד הכל?! ועוד: "בשבילך אולי זה הכל!" אבל פוק חזה מה עמא דבר. ומה תועיל הערכתך, אם הערכת זולתך היא לגמרי אחרת?! ועוד: "עבודה כזו אינה מוסיפה על ערכי התרבות כלום, מה שאתה משמיע-השמיעו זה כבר. ולמה איפוא כל הטרחה? ולמה להקריב חיים שלמים על מזבח "עבודה" כזו?! שמעתי את דברי האיש בכאב. לא הגדלתי את עצמי עליו ולא בטלתי את דבריו. הוא הביע אמת שלו-אותה האמת המוסכמה, קנין חרבים. וגם משל המשיל האיש: "משל לאחד החסידים שבא אל רבו וסח לו, כי חלם חלום שהיה לרבי. והרבי שלו השיבו: לא כלום! לא זהו העיקר שאתה חולם את החלום; יחלמו החסידים - ואז אדע, כי רבי אתה." וגם את משלו שמעתי בעיון. רחוק אני מלבטל את דברי השני. אמת היא, כי אין בי

ולא בעבודתי הרוחנית אותה היכלת והכח לרמות את מי שהוא ולאחז את עיני מי שהוא, כדי שהקהל הרחב יכיר בי ובפעלי ויציג לי ציונים. כזה הוא גורלי בחיים ובחברה. ואילמלי היתה עבודתי רק כלי מדה למוך בה את יחס האדם ויחס החברה אל כבודי ומעמדי - צריך הייתי לאמר: „רב! יש כל כך טוב ויפה בחיים, שאין כדאי לאבד את העולם בכך“. אולם עבודתי ומעשי אחרים הם לגמרי. איני יודע מה אני, אבל יודע אני הק אחר, כי בעל כרחי אני חי, ואני רואה את כל האפסות, הרגעות, האי-ממשית שבחיים. עולם שאול הוא. תעוועי החושים. אם רוצה אתה-והרי הכל לפניך, ואם מבין אתה וחודר לעמקי הדברים ההויתם-אין כלום, ממש כלום בעולמך; כי מי עין לו ולב לו-יראה ויחוש את הכאב המחלחל ואת צללי התהו המלוים את האדם בדרכו. ולמה איפוא השעשועים במלים ריקות „ביצירה“ ו„יצור“ ו„אמן“ ו„פסל“ ו„גדול“ ו„בינוני“ ו„נמוך“. ואם יש דבר מה-הרי היא מעט הבנה זו ואותה היכלת המינימלית להריק במצט מן המכביד והמעיק על הלב; ולקרוע, ולו גם פתח צר, לאותה לבת אש העצורה בקרב, ואשר צלעות בן תמותה לא תכילה. ואם יש דבר מה-הרי היא אותה היכלת להתיחד בפנה ולעשות דין וחשבון עם הנפש, ולבלתי רמות עכ"פ את עצמו, ולשכוח רגע קט אותן ההשגות וההגדרות, אשר כמהן כאין הן לעומת הנאה זו וספוק הנפש היחידי - שגם לו, לחלף אישים, נגלה מצט ממה שגלוי וידוע לפני כסא כבודו.

ואם יש שמתעורר עוד בי לפרקים רגש של קנאה, - יד האינסטינקטים הגסים היא, שלא תמיד האדם שליט בהם. אבל עם עצם מחשבותי והשגותי-אין לי בעולמי מלבד היכלת המעטה להביע במקצת את התוסס והקודח בי ואשר איננו נותן דמי, ויהי זה קטן או גדול. זוהי מנת גורלי ומתנת חלקי מאת אדוני, ואני מקבל אותה באהבה.

ומשלך, אדם טוב, דוקא הוא מגיד לי ההפך: „רבי הוא רק זה האיש החולם „חלום רבי“, ולא שהחסידים חולמים עליו!“ כי המקובל, אותה המטבע העוברת לסוחר - מה היא אם לא צורה שנמחקה ונתרוקנה מתוכה?! יש בה אמנם ליהנות: גם כבוד וגדולה, גם ארוחה שמנה ואיצטלה יקרה -- אבל החלום, החלום כבר גז ופרח. הד החלום, כאור מתעה, מחלחל ועובר באגרות החסידים ובאמונתם התמה. אבל „החולם“ הרבי הוא כבר קצוץ כנפים, וגוחן כנחש על עפר הארץ ועל נזיד עדשים כי ימתק לחכו. אולם החולם האמתי-הוא דוקא האיש, אשר חולם כי רבי הוא, ואיננו מאמין, ובא לשאול, ולעוגים לו ואומרים לו: „שוב שכב! החסידים לא חלמו עוד...“ - - - אשרי האיש שלא טפחוהו ולא פנקוהו. אשריהו שעולמו שלו הוא - ואין לרשות הרבים חלק בו. ואשרי האיש שאלהים נתן בו כח ואיל לשאת את הכל בחבו, ולעבור בעולמו זה הדל בלי משוא פנים ובלי רמאות נפש. וטוב שיש עוד פנה אחת יחידה, שיד אדם לא תוכל געת בה - הלא היא הפנה ליחוד הנפש, השיחה הברה שאדם משוחח עם נפשו ועם קונו. -

על היהדות הפולנית

ב

השמש השוקעת

Pater est quem instae
nuptiae demonstrant.

אהבה יתרה נודעת מאיטשה מאיר אל הלשון העברית ואף התרבות העברית. עובדה זו נעלה היא מכל ספק. הספר העברי מקסים את לב היהודי הפולני, זה שלא נשבה בין נביאי השוא שבקרבו ובין מפיצי התורות המזרות. הוא, היהודי, הרומנטי, קשור בכל נימי ישותו אל הספר העברי הרומנטי, שקסמו רב בגלל שפתו העתיקה בלבר, שפת התנ"ך והמזרח, שעמנו הציל אותה ושמר עליה ביותר מבין שאר אוצרות הרוח שלו.

ספרי התנ"ך נלמדים ע"י היהודי הפולני מתוך חבה גדולה, המאירה את אופק חייו בקוי זוהר נהדר. השירה והספרות העברית של זמננו מדברות גם כן אל לב איטשה מאיר בשפה רכה ועדינה. התדעו, כיצד היו קוראים בפולניה את הרומנים של מפו, סמולנסקין וברוידה? היו בולצים כל מלה וניב ומתלהבים בשל הלשון הנערצה, שהיתה רחוקה כל כך מלשון העלגים השגורה בפה בחיי היום.

כשהיה שומע נאום עברי שנאמר בפומבי, היה מתלהב, איטשה מאיר תמים ושלו זה. הוא היה אסיר תודה לבריינין הצעיר, כשהלה חזר על המרכזים הגדולים שביהדות הפולנית והשמיץ את נאומי העברים בשפה צחה, ויפור לו אותות חבה לרב. הוא העריץ את סוקולוב הערבים בשפה צחה, שכיחה אצל שאר העמים ושימנו לבן יקר של יהודי פולניה—בעיקר הודות בשל שלמונו הרב של פובליציסטן מצוין זה בשפה העברית ובסגנוניה השונים. אומרים על היהדות הפולנית, כי היא שמנה וסלתה של האומה הישראלית. מספרים בשבחה, כי בקרבה מצא לו רוח העם משכן איתן ובטוח. מיחסים לה את ה"מרכז הרוחני" העברי, שהתאכסן בה בדורות האחרונים לדברי ימי הגולה. אם כן הוא הדבר, אין זה אלא בגלל האהבה הגדולה, שהיהודי הפולני רוחש בכל נימי נשמתו אל הלשון העברית. שהיא אחד משרשי טבעו. זוהי תכונה מתכונותיו העקרויות, המציינות את מהותו. כי רומנטיקן הוא איטשה מאיר, למרות כל גלגליו והפרקמטיה שלו, ולפיכך קרוב כל כך ועמוק הוא יחסו הנפשי אל השפה הנצחית. מטעם זה עלה גם לשעבר ביד אחינו בני ליטא להפיץ על נקלה את ידיעת לשוננו בין המוני היהדות הפולנית.

ואולם גם במקצוע זה מתחוללת בשנים האחרונות מהפכה נוראה

וברברית, וידיים גסות, שלא ידעו מעולם לטפח פרחי תיבות עדינים, עמלות לעקור את רגש האהבה הגדולה, הדולקת בלב היהודי הפולני. במקום האהבה—באה לאטה האדישות. במקום היחס התם—קרירות הרוח, והפזובה הרוחנית הולכת וגדלה עד למאד.

נוטעי הקולטורה היודישית בקרב היהדות הפולנית קובעים את מלאכתם על פי שטה ותכנית. בעקשנות, שאינה מציינת לגמרי את אפיו של איטשה מאיר, מוציאים הם לפועל את מחשבתם הרעה, שהיא צוון פלילי לגבי ההיסטוריה והתרבות העברית הגדולה שלנו בת האלפים. אנשים אלה קבלו על עצמם קדם כל לעקור מלב איטשה מאיר את אהבתו הקדושה אל קנין האומה בעל הערך הגדול ביותר.

נלחמים הם נגד השפה העברית ותרבותה מלחמה חוצפנית וברברית שלא נראתה עוד כמוה בישראל.

בחג מאת השנים של העתונות היהודית שהוחג בורשה „הציד“ אחד מן המוזמנים להביע את ברכתו בלשון העברית. והנה קמה לשמע המלה העברית מהומה גדולה באולם ומחאות נשמעו מצד „מנהיגי העם“ והנוהים אחריהם על אשר תולל החג ע"י מלה עברית... חולל החג! הרואים אתם איפוא, עד היכן הגיעו הדברים? הלשון העברית, זה האוצר הרוחני הגדול של העם, זו המרגלית היקרה שנשארה לנו לנצח, זה ההיכל הנפלא, שעמנו בנה אותו במשך דורות למען האציל—מזיוו על חשכת הגולה—לשון זו משמשימים אותה בפומבי הריהי מפירה חג יהודי.

ככה פושטת הברבריות את שלטונה וככה יורדים אנו פלאים, פלאים... ועוד עובדה:

הלשון העברית חדלה כבר להיות פאר חיינו. ויהי ההפך, כי יבוזה קבל עם אנשי-הכנופיה, הקופצים בראש המונינו.

מי אשם. בתופעה הזאת? על צוארו של מי יש לתלות את צוון הפוגרום-התרבותי הזה, הנעשה לעינינו ע"י אנשים יהודים?

היהודי הפולני, שמטבעו הוא ריחש אהבה חזקה ללשונו, לא שתף את ידו במלאכת ההרס והכליון הזאת. בגלל הרומנטיות שלו והשתוקקותו ליופי, הריהו אדם יותר נפעל מפועל. אחרים עושים בגופו נתוחים שונים ואכספרימנטים אנושים והוא אינו מוחה.

עוז זה הוא חסר ולפיכך הוא יושב בחבוק ידיים, כשגוזרים את נשמתו באיזמל חד. לפיכך יכולים אחרים לעשות בו כחפצם.

היהודי הפולני הוא קרבן התעלולים האלה; האשמים הבלתי-אמצעים הם המדברים בשמו. אפס, יש גם אשמים אמצעיים, הלא הם הצומדים בראש תנועתנו הלאומית בפולניה.

מי שמתחקה על השנויים הגדולים, שנתחוללו בתוך התנועה הלאומית שלנו בפולניה בשנים האחרונות, רואה כי פנה הודה של זו, סר זיוה ופג טעמה. תנועתנו הלאומית בפולניה היתה בתחלת פריחתה תנועה עברית במלוא מובן המלה. חלום התחיה השלמה היה נשמתה. ספר התנ"ך ערישתה. היא לא הקיפה אז את כל שדרות העם ולא הכילה את כל הפרובלימות

הלאומיות, אבל צמוקה היתה, טהורה, קלסית, מלאה הוד וסוד היצירה. היא יצרה את הספרות העברית החדשה ואת השירה העברית החדשה ולקחה גם כן חלק רב ביצירת המרכז העברי בארץ ישראל. זו היתה תנועה לאומית-תרבותית. והרי אין תנועה לאומית מצטירת בלעדי התנועה התרבותית של העם, שלא היתה מעולם תנועה פוליטית בלעדי היסוד התרבותי. והנה באה הירידה, הדקדנציה. מתחת לתנועה הלאומית שלנו בפולניה

נשמט המצע התרבותי. נשמת התנועה פורחת לה לאט לאט. לשוננו ותרבותה משתכחות לאט לאט אפילו מלב אותם החוגים, שהיו מיועדים לכאורה לשמור עליהן כאישון העין ולהפיצן בקרב העם. אספה עברית בורשה וביתר ערי פולניה היא יקרת-המציאות. נאום עברי בפולניה הוא פרח אפואטי. ואפילו באספות הציונים לישיבותיהם נאלמה המלה העברית.

ואם מנהיגים ומורי הדרך חייהם משמשים דוגמה תיה ומופתית להמונים המאמינים בהם, הרי אצלנו מטיפים לחיים עבריים, לספר עברי לדבור עברי, לתרבות עברית, אפס, המטיפים עצמם מתרחקים מכל הזכרים היפים האלה... אן היא אספת ציונים, שיופיצ בה אדם, "עו לב", אשר ישמיע את דבריו עברית? נהפכנו בין יום לאנשי מעשה ואין אנו רוצים כבר לשששע את נפשנו ב"משחקי ילדים". הפוליטיקה הריאלית כביכול היא שהיתה בצוכרינו, וגרמה כי עתון עברי יומי, נקודה מרכזית זו, השולחת את קוי אורה לכל צד ועבר והמאתדת את כל המחנה העברי, נהיה בפולניה לדבר, שאין המציאות מעכלתו.

מעט רומנטיקה, רבותי המנהיגים, מעט אמונה במזות העם ו מעט לחלוחית בעבודתכם היום יומית! אל תוסיפו אומץ-רוח לשונאינו, הבונים את צולמם על הריסותינו.

כי אם לא תפשפשו במעשיכם ולא תחפשו את התרופה לקדם פני הרעה, עוד תראו עיניכם את גמר הפרוצס של שקיעת השמש העברית בפולניה הלילה יפרוש אז את כנפיו וגם אתם תאספו לתוך העלטה.

על יעבי

תורת ה' אלהי ישראל... חותמה אמת
דגלה אהבה ושמה שלום.

ז. יעבץ.

שירת הלב והרוח חיתה לשירת הקדש,
לשירת הנבואה בעם, אשר אין לו בעולמו, כי אם
לבו ורוחו בלבד — — —

הנ"ל.

לא כאחד מבני מחננו היה.
תאמרו: נסיגה לאחור, הסטוריקן במגמה קדומה. הרים את (נס-הדת על
דגל-המדע. ושפתיכם תתעצתנה בלעג-בוז.
שמעו: „שירת הלב והרוח... לעם אשר אין לו בעולמו, כי אם לבו
ורוחו בלבד“.

והוא לעם זה נאמן היה.

שירת הלב והרוח הוא שר...

כמה לבו אל על, אל אלהיו אלהי התורה, אשר חותמה אמת, דגלה
אהבה, ושמה שלום“...

תאמרו: חלום חלם. אין און לדבריו.
אזכירכם נשכחות: אף החיים בכבודם-חלום.

במתנה הזקנים היה,
ידע את דרכו, בה הלך. צעד בטוחות. אבוקתו הזהירה לפניו.
ולא רצוף היה, ולא איש-הקרעים...
ואת אלהיו לא בקש מחוצה לו.
כי בקרבו, בכל נפשו ועצמתו הרגיש את אלהיו.
אלהי ישראל.

תעודתו-צואתו: אגדה וחיים, אגדה ומעשה.
דת ומצוות, שירה ועבודה, אל ואדם.
וכי מה צורה לדת בלי מצוות מעשיות?
והחומר מה ערך לו בהעדר רוח?
אגדה וחיים.

הבהב את לבו רעד נימת-היוצר:
שאף ליצור לשון חיה, ספוגה רגשות אדם;
ליצור אדם חי לאלהים חיים;
לכבוש דרך לתועים בתבל.
— — — ואף שלא זכה למשאת נפשו — — —
צבי לצדיק!

ובמחננו. מחנה הצעירים:
השמעת מימך את יללת-צחוק הכוס?
אם נתת און לשריקת החתולים באביב?
שריקה כל כך דומה לבכי צולל.
זוהי שירתנו.

קלוחי-אנחות, פעפועי-יבבות והכאת, על חטא עד לידי גהוק.
וכשתתקל בלהקת צעירים, אניני-דעת; פגומי-נשמה ועלגי-לשון.
ותאחז באחד מהם, בקטן, שלא הגיע צדין לבר-מצוה. ותשאל

לרוחו.

וענה: „רצון אני, מת אלהים, אף השטן איננו, אין דרך.“
ויפשוט יד:

— „תן אגדה.“

ויודה:

— „זקן אני מליצור אגדה.“

יעבץ המנוח! —

תאמרו: נסיגה לאחור הסטוריקן במגמה קדומה וכ' וכ'.

ואענה: — אף על פי כן.

מכתב על ה"תרבות"

לראשי עסקני ה"תרבות"

אני רואה חובה לעצמי להביע בלא משוא-פנים את הדברים הבאים, הנוגעים עד לבה של התנועה העברית.

אחים לדעה: אנו גועים בלא עת!

בהדרגה אטית אבל בהתמדה עקבית אנו נגרפים מעל במת-החיים.

לדול יסודי ברעיון ועזובה גמורה בפעולה, מורך-לבם של הראשים ופחדנות מוסרית של המטיפים - תכונות אלו מציינות את הלך-הרוחות, השורר בשנים האחרונות במחננו המתמסכן מיום ליום.

לעטלפים נדמינו, זה שוכן כבוד בחור-יחידו, זה נעוץ בלשכה על-ידי מכונת-הכתיבה וזה שוכב על דגריו הלשוניים והספרותיים. אולם בכלנו יחדיו יש דבר-מה המבריחנו מגבהם של החיים, כאילו אין אנו מעיוזם להביט עין בעין בפני המציאות.

אין בנו אפילו שמינית של העזה, שזוכים לה בני-אדם שרעיון אמת מפעמם והם להוטים לשפוך את שלטונו על החיים.

ואילו אנחנו לא להוטים. עוממים אנו. אוד פה ואוד שם. ולעולם אין אנו מצטרפים למנין. הרשלנות והפגרות, הותענות והפשרנות, הפכחות והענותנות אוכלים אותנו.

וכבר אנו שומעים קולות, ודוקא מבין חברינו לדעה, המקרקרים: סמן שפיקר תנועתנו צריך בדיקה וצלינו לפשפש בעצם הרעיון.

לא חברים! לא ברעיון, כי אם במעשינו ובעושינו. העברית היא תנועה גדולה, שמצאה לבשתנו, אנשים קטנים, הדוגלים עליה ומתגדרים בה. הדברנים וראשי העסקנים אבדו בלבם את האמונה בהיעוד הגדול ובהכח הנפלא, מחזיק הברכה של העברית.

מרובים בקרבנו, ודוקא בין מנהיגינו, המתבוללים משאינם מתבוללים.

אם יש שהללו מפרישים פרוטה מזמנם לעבודה זו הריהם עושים זאת כאילו כפאם סניף של פרוגרמה, בתור ענין טפל בין מועצה חשובה לחברתה. אגב הצצה בשעון, כעין מצות עשה לאומית, שהם באים להוציא בה את אחרים ולא חלילה את גופם.

הרי עלינו ליכוף את ראשינו בחרפת בושה מפני החרדים באומה - אלו שכבר הכרזנו עליהם בקלות דעתנו, שהם עצמות יבשות - המקיימים את התורה ואת המצוות בדבקות ובאהבת נפש. לא הם, חברים, כי אם אנחנו, המתגאים עליהם, עצמות הננו. שלדי בני אדם, בלי דם ובלי לחלוחית של חיים. ואפילו חנוך עברי זה, שאנו מדברים עליו תמיד, אינו מכוון בפינו כי אם כלפי יידי הפניים, הסמוכים על התמחוי שלנו, ולא לנו ולטפינו ולבתינו.

יש איזה שקר יסודי, זיוף תוכי, המבצבצים מכל מעשינו, המעידים,

שהעברית היא בעינינו עצמנו פרקמטיא שפלה, והם השולחים מארה בכל
עבודתנו. צאו וראו בפעלינו מה דלים הם! וכמה מעוטי-כמות ואיכות הם!

איפה הם הבתים שבנינו לתורה ולעבודה? ואם הקמונו סה ושם בנין או
החזקנו במוסד שנבנה תחילה ע"י אחרים, כלום ידענו לטפחם לשכללם,
להוקירם ולשמור עליהם? האם יש בכל המדינה אפילו בית-ועד אחד לתלמידי-
חכמים?—כלום חנוך עברי אינו במשמע גם חנוך הגדולים, חנוך עצמי נבירתה
של סביבה עברית מחוץ לכתלי בתי-הספר, דוקא בתוך שאונם של החיים
הנכרים והמתנכרים לנו? האם לא חוסר האמונה בקרבנו וצמצום שאיפתנו
להתפשטות הם שאבדו מירינו את המפתחות לפתוח בהם לבבות המוננו?— כמה
גני-ילדים יש לנו בפולניה ובבירתה?— איפה, הבימה העברית" שלבבות רבים
מקהלנו מצפים באמת להוסדה ולפריחתה? והאם אין לעתק עברי חי ושמה יד
ושורש— בקרב צבורנו? והאם לא ראשי הציונים, אלו השוזרים בפיותיהם תמיד
את החוט המשולש של ארץ, עם ושפה, ושנעשו האפטרופסים לתחיתנו הלאומית.
האם לא הם הראשונים, המבזים תמיד את הקטנות שבעבודה התרבותית בשם
הטחינה של הגדולות הפוליטיות כביכול? והאם ידענו לברוא בתוכנו ומסביבנו
אורה טובה, המקרבת את הלבבות ומושכת אליה את כל הפרחים והפרחים
וכל רענן וטוב מישראל, הנוהה אחרי משען? ואם קצרה ידנו לרכוש לפי שעה
את האלפים, כלום אין אנו דוחים בידינו ממש את מאות העברים המסורים
לרעיוננו? וכלום מאה עברים תקיפים ודבקים אינם שקולים כרובות ואין בהם
משום ניר לעתיד? ואיפה היא המאה?

רבותי, היא ישנה! יש יחידים טובים, נאמנים ונרחקים לתוך הכלים. יען
כי אתם פונים תמיד אל בעלי-הכיס-והשם גורתם כליה על העמיות. שהיתה
תמיד יסודנו; ויען כי נזרקה בכם עיפות רוחנית גרמתם לירידה הזאת. ולכן
אני אומר לכם. הסתלקו מנשיאותכם. כל מי שפרחה האמונה מנשמתו על לפרוש
לקרן-זוית, לחלוץ נעליו ולשבת על הקרקע, "שבעה" על תוכן-חיים שמת לו
ולא להוסיף ולסב בנשיאות.

סלקו מן ההנהלה את ידיכם ולא את לבבותיכם. קראו ליועצים, כנסו
ועידה, קרבו את הכחות הרוחניים והתקרבו אליהם. הכריזו בפומבי—
כל מי לעברית יעמוד לעבודה! כל מי אשר אמונה בקרבו יבוא ויבנה.
והם יבואו, הבונים.